

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

יש לפרסם הסילבוס לפני הרישום לקורסים לפי חוק זכויות
הסטודנט

המחלקה לחינוך תשפ"ג 2022-2023

שם הקורס: בתי ספר מצליחים וכושלים

מס' קורס: 12910383

שם המרצה: פרופ' דורית טובין

שעות קבלה: יום שלישי 12-13 (בתאום מראש) בבניין 72 חדר 160

יעדי ההוראה:

בית הספר היא היחידה הארגונית המשמעותית ביותר במערכת החינוך. ספרות המחקר העוסקת בהצלחה וכישלון של בתי ספר מתמקדת בדרך כלל בחשיבות המורים, המנהלים, תוכניות הלימוד ומאפייני התלמידים, אך מעט נכתב על ההיבטים הארגוניים של בית הספר. היבטים המשפיעים על כל המתנהל בארגון, כולל תהליכים המובילים להצלחה או כישלון. מטרת הקורס הן להכיר את המבנה הארגוני של בית הספר, את חלקיו השונים, ואת האופן בו הם משפיעים על הצלחה וכישלון.

פרשיות לימודים:

1. הארגון הבית ספרי
2. מדדי הצלחה וכישלון
3. בריאות וחוסן ארגוני
4. ניהול ומנהיגות
5. פדגוגיה וארגון
6. היררכיה ותפקידים
7. עבודת הצוותים בבית הספר
8. הקהילה ובית הספר
9. בעלי עניין ופוליטיקה
10. יחסי בית ספר וסביבה
11. אפקטיביות בית ספרית
12. תהליכי שיפור, שינוי וחדשנות
13. חסמים ארגוניים לשיפור

דרישות והרכב ציון הקורס

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)

נוכחות	-	%	_____	_____	חובה	_____	בחירה
בחנים ***	-	%	_____	_____			
עבודות	-	%	100	_____			
מבחנים	-	%	_____	_____			
סיורים	-	%	_____	_____			
סה"כ	-	100%	_____	_____			

ציון סופי עובר: 56:

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.
אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתינתן תהיה באותו משקל של המקורית.

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

- אדיר-רוקח, א. (2002). קידום לתפקידי ניהול בבית הספר: ההיבט המגדרי והעדתי. סוציולוגיה ישראלית, ד(2), 347-368.
אורג, ש. וברזון, י. (2013), מנהיגות פדגוגית בישראל – הערכה וניבוי של הישגי תלמידים, ירושלים: מכון אבני ראשה.
ג'ון ו' מאיר, ג'ו. ו.אן, ב. (1977). ארגונים ממוסדים – המבנה הפורמאלי כמיתוס וטקס. בתוך: ניצה ברקוביץ (עורכת). סוציולוגיה של ארגונים. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 328-351.
טובין, ד' (בפרסום). תהליכי שיפור ומורכבות הארגון הבית ספרי. בתוך: ח' עראר, ג' קורץ, ג' אבוהוסין, וח' בר ישי (עורכים). חינוך כמערכת מורכבת.
טובין, ד. (2010). המורה כמומחה למידה. מעוף ומעש. 13, 45-70.
טובין, ד. וליס, נ. (2013). מאיימים ולא מקיימים - פרקטיקות של שליטה וסמכות בבית ספר יסודי. בתוך: אלפרט, ב. ושלסקי, ש. (עורכים). הכיתה ובית הספר במבט מקרוב: מחקרים אתנוגרפיים על חינוך, (272-305). תל אביב: מכון מופ"ת יוגב, א. ליבנה, ע. ופניגר, י. (2009). סינגפור במקום כרכור? מבחני הישג בין-לאומיים והגלובליזציה של יעדי החינוך. מגמות, מו (3), 337-355.
כהן זכריה, מ' וטובין, ד' (בפרסום). מילים מתריסות, מעשים צייתניים - התמודדות צוות מחנכות עם בעיות מתמידות. עיונים במנהל ובארגון החינוך.
כתריאל תמר, (1999). 'גיבוש' כמטפורה חברתית. מתוך: מילות מפתח – דפוסי תרבות ותקשורת בישראל (167-128). זמורה ביתן, תל-אביב.
סלע, א' (2015). בתי ספר "אדומים" - סקירת מדיניות ומחקר. המדען הראשי, משרד החינוך סגני, מ.פ. (1995). הארגון הלומד. תל-אביב: מטר ספרית המרכז הישראלי לניהול ספילין, ג' ס'. (2004) מנהיגות מבוזרת - על מה כל הרעש. מתוך אתר אבני ראשה.
עמוסי, ה' וטובין, ד' (בפרסום). יועצים ארגוניים ובית הספר – אתגרים ותרומות. עיונים במנהל וארגון החינוך. עשור, א. (2001). טיפוח מוטיבציה פנימית ללמידה בבית הספר. חינוך החשיבה, 20, 167-190, ברנקו וייס. פופר, מ. (1994). על מנהלים כמנהיגים. אוניברסיטת תל-אביב: רמות.
פירשטיין, ר. (1998). האדם כישות משתנה – על תורת הלמידה המתווכת. תל-אביב: משרד הבטחון. ע' 26-57.
ריצ'רד, ג' (2006), תיאוריות סוציולוגיות מודרניות הביטוס ושדה (445-459), תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

אנגלית

- Abbott, A. (1988). The system of professions. Chicago: The University of Chicago Press.
Bass, B. M. (1985). Leadership and performance Beyond Expectations. New York: Free Press.
Bennis, W. & Nanus, B. (1985). Leaders - The Strategies for Taking Charge. New York: Harper & Row.
Dumont, H., D. Istance and F. Benavides (eds.) (2010). *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice, Educational Research and Innovation*, OECD Publishing.
<http://www.oecd.org/edu/ceri/innovativelearningenvironments.htm>
Tubin, D. (2011). From principals' actions to students' outcome: an explanatory narrative approach to successful Israeli schools. *Leadership and Policy in Schools*, 10(4), 395-411.
Argyris, C. & Schon, A. D. (1996). Organizational learning II. U.S.A.: Addison Wesley.

- Cummings T.G. & Worley, C.G. (2005), *Organization development and change*, (8th ed.), Thomson Southwestern: Mason, Ohio
- Pentland, B.T. & Feldman, M.S. (2005). Organizational routines as a unit of analysis. *Industrial and Corporate Change*, 14(5), 793-815.
- Feldman, M. S., & Pentland, B.T. (2003). Reconceptualising organizational routines as a source of flexibility and change. *Administrative Science Quarterly*, 48(1), 94-118.
- Tuckman, B.W. & Jensen, M. A. (1977). Stages of small-group development revisited. *Group Organizational Studies*, 2:419-27.

אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר. **

על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם. ***